

The image shows the front cover of a spiral-bound notebook. The cover is a light beige or cream color with a subtle, mottled texture. On the left side, a silver-colored metal spiral binding is visible, consisting of a series of loops. The title is printed in the center of the cover in a bold, red, serif font. The text is arranged in two lines: the first line reads 'PROTOSOCIÁLNE' and the second line reads 'SPRÁVANIE NOVORODENCA'.

PROTOSOCIÁLNE SPRÁVANIE NOVORODENCA

Protosociálne správanie

- **nutnosť pravidelného opakovania** – zodpovednosť rodičov
- súlad medzi **spoločne zameranej pozornosti** a **spoločne zdieľaných emócií** – **synchrónia** pozornosti a afektu,
- **kontingentná reaktivita matky**
- **konzistencia starostlivosti**
- **emočné vyladenie**

Hanuš Papoušek - Intuitívne rodičovské správanie

- Analýza záznamov dyadických interakcií dospelého s novorodencom: reakcie dospelých na prejavy d. sú kratšie, než je to možné pri úmyselných reakciách.
- Reakčný čas je závislý na skúsenosti s malými deťmi, ale reakcie i „neskúsených“ sú správne.
- Experiment: „Odhalenie potrieb novorodencov“.

Pojem Intuitívneho rodičovského učenia

Papoušek, Papoušková (1978, 1981): Charakteristiky interakcie rodič – novorodenec (Stern, 1977):

- 1. pri rozhovore s d. matka svoje výrazy preháňa: hovorí vyšším hlasom, pomalšie, výraznejšia mimika, nápadnejšie pohyby, pohľad do očí trvá dlhšie, približuje svoju tvár na vzdialenosť 20-25 cm),
- 2. repertoár výrazových prostriedkov je chudobnejší, obmedzený na niekoľko prejavov, ktoré d. ľahko diferencuje,
- 3. opakovanie prejavov – stereotypne a rigidne.

Dieťa sa môže aktívne začleniť do afektívnej komunikácie, aj napriek obmedzeným percepčným schopnostiam.

-
- súlad medzi **spoločne zameranej pozornosti** a **spoločne zdieľaných emócií** – **synchrónia pozornosti a afektu**
 - **Rodičovské správanie a zladenie správania novorodenca** – **ovplyvňuje rýchlosť učenia**

Synchronizovaná interakcia matka – dieťa Brazelton (1972)

- Trvá niekoľko sekúnd
- Zahájenie interakcie (vzbudenie záujmu o signálny podnet prezentovaný druhou osobou)
- Vyladenie vzájomnej pozície (optimálna pozícia pohľadu z očí do očí)
- Pozdravenie (mimika, vokalizácia, úsmev...)
- Zapojenie všetkých zmyslových modalít, vrchol radostného stretnutia, excitácie...
- Oslabenie
- Odvrátenie záujmu

Asynchronizovaná interakcia matka - dieťa

- matka nereaguje primerane na rytmus dieťaťa, napr. preťažovanie podnetmi, bez ohľadu na jeho momentálny stav.
- To vede u dieťaťa k:
 - strate záujmu o sociálnu interakciu
 - d. upadá do apatie
 - angažuje sa v krátkych, neuspokojivých pokusoch o kontakt

Asynchronizovaná interakcia matka - dieťa

je často spôsobená:

- nedostatečnou schopnosťou matky reagovať na potreby dieťaťa, nedostatok empatie

X

- keď ide o dieťa dráždivé, s nepravidelným biorytmom, ktoré reaguje na akýkoľvek pokus matky negatívnymi emóciami

Asynchronizovaná interakcia matka - dieťa

- Občasná asynchrónia je pozorovateľná u všetkých rodičovských párov.
- Thomanová (1979): výskum: včasná asynchrónia a nedostatok sociálnych interakcií vedie k **deprivácii**, neskôr k **oneskoreniu** príp. **narušeniu psychického vývinu dieťaťa**.

Charakteristiky kvalitnej interakcie matka - dieťa

□ kontingentná reaktivita matky

- vyladilosť v čase,
- okamžitá reakcia matky na prejavy dieťaťa,
- Ainsworthová, Grossmann ...: deti matiek, ktoré reagujú na plač novorodenca s malou latenciou (do 90 sek.) sú v neskoršom období menej plačlivé, ľahšie utíšiteľné a celkovo spokojnejšie.
- Rovnako významné sú reakcie rodičov na ostatné signály dieťaťa: **zážitok „styčnosti“ je dôležitý pre podporu a rozvoj motivácie „kompetencie“ dieťaťa.**

Charakteristiky kvalitnej interakcie matka - dieťa

□ konzistencia starostlivosti

- Nevyhnutná podmienka toho, aby dieťa mohlo byť vo svojich prvých očakávania úspešné,
- T.j. všetky interakcie si dlhodobo zachovajú svoj stabilný štýl
- Umožňuje u novorodenca prežívať pocit, že svet je zrozumiteľný a predvídateľný.

Charakteristiky kvalitnej interakcie matka - dieťa

□ emočné vyladenie

- dospelý zdieľa pocity dieťaťa a zrkadlí ich mimikou, rečou, správaním...
- Dieťa opakovane zažíva skutočnosť, že mu jeho okolie rozumie, a že svoje pocity môže zdieľať.

-

Vzt'ah matka - dieťa

- Dvojitá väzba (double bind): narušenie rovnováhy, porucha v oblasti komunikácie, ktorá není jasná a jednoznačná.
 - Matka poskytuje d. vzájomne sa vylučujúce informácie (ubezpečuje d. o svojej láske a zároveň ho odstrkuje.)
 - d. má problém správne porozumieť a reagovať na informáciu.